

ΜΕΓΑΣ ΓΥΨ.

—ο—

Ἄν ἡ ιδιότης τοῦ πέτεσθαι εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὰ πτηνά, λέγει ὁ Ηυφρώνης, ἄρα ὁ μέγας γυψ (condor) πρέπει νὰ θεωρητῇ ὡς τὸ μεγάλῃτερον πάντων ἢ δὲ στρουθοκάμηλος καὶ τινὰ ἄλλα ὄρνεα μὴ πετόμενα, δὲν πρέπει νὰ συγκριθῶσι πρὸς αὐτό· διότι μᾶλλον εἰσὶν ὄρνεα ἀτελῆ καὶ ἐπίγεια· ἐκὼ ὁ μέγας γυψ ἔχει ἀπάσας τὰς ιδιότητας καὶ ἀπάσας τὰς δυνάμεις, ἀνεπτυγμένας μάλιστα πλέον καὶ αὐ-

τῶν τῶν τοῦ ἀετοῦ, ὅσας ἡ φύσις ἐδώρηται εἰς τὰ ἐντελέστερα εἶδη τῶν πτηνῶν. Αἱ πτέρυγες αὐτοῦ ἔχουσι δεκαοκτὼ ποδῶν μῆκος, τὸ δὲ σῶμα, τὸ βάρος καὶ οἱ γαμφώνυχες πόδες εἰσὶν ἀναλόγως μεγάλα καὶ ἰσχυρά.

Ἴδου τί λέγει ὁ P. Feuillee, ὁ μόνος πάντων τῶν φυσιολόγων τῶν περιγραφάντων λεπτομερέστερον αὐτό. «Ὁ μέγας γυψ εἶναι ὄρνεον εὐρισκόμενον ἐν

Περουζία. . . Μίαν τῶν ἡμερῶν παρατηρήσας ἓνα τοιοῦτον καθήμενον ἐπὶ βράχου, ἐπυροδόλησα κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ τραυματισθεὶς μόνον μετέστη, εἰ καὶ μετὰ τινος δυσκολίας, εἰς ἄλλον βράχον παρὰ τὴν θάλασσαν, πεντακοσίους πόδας μακρὰν· ἐγὼ δὲ γεμίσας τὸ πυροδόλον μου τὸ ἐκένωσα ἐκ νέου κατ' αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐπλήγωσα ὑπὸ τὴν δεξιήν. Ὅτε δὲ ἐπλητίασα διὰ τὰ τὸν συλλάβω, αὐτὸς πετὼν πρηνὴς, ὑπερασπίζετο διὰ τῶν ποδῶν του. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατώρθωσα τὰ τὸν αἰχμαλωτεύσω, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τινος ναύτου, τὸν μετέφερα εἰς τὴν σκηνὴν μου διὰ τὰ τὸν ζωγραφῆσαι.

» Καὶ αἱ μὲν πτέρυγές του, τὰς ὁποίας ἐμέτρησα μετὰ πολλῆς ἀκριθείας, εἶχον ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας μέχρι τῆς ἄλλης, ἑνδεκα ποδῶν καὶ τεσσάρων δακτύλων, τὰ δὲ μέλανα καὶ στιλπνὰ αὐτοῦ πτερὰ, δύο ποδῶν καὶ δύο δακτύλων μῆκος. Ὁ ὄγκος τοῦ ῥάμφους του ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸν τοῦ σώματός του· εἶχε δὲ τριῶν δακτύλων καὶ ἑπτὰ γραμμῶν μῆκος. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν μαῦροι, ἐντὸς κύκλου ὑπομέλανος καὶ ἐρυθροῦ. Ἐκαστος τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἦτο ὠπλισμένος διὰ τεσσάρων γαμφωνύχων, τριῶν μὲν ἐμπροσθεν καὶ ἑνὸς ὀπίσθεν.

» Τὰ ὄρνεα ταῦτα ἐπιχωριάζουσιν εἰς τὰ ὄρη ὅπου εὐρίσκουσι τροφήν· δὲν καταβαίνουν εἰς τὴν παραλίαν εἰμὴ ἐν ὥρᾳ βροχῆς, διότι αἰσθανόμενα τὸ ψύχος, ζητοῦσι μέρος θερμότερον. . . Καὶ ἐπειδὴ δὲν εὐρίσκουσιν ἱκανὴν τροφήν εἰς τὰ παράλια, ἐκτὸς μόνον ὅσας αἱ τρικυμῖαι ἐκδράζουσιν ἰχθύς, βιάζονται νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐρχονται δὲ συνήθως τὴν νύκτα εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ ἐπιστρέφουσι τὸ πρωί.

Φαίνεται ὅτι ὁ γυψ οὗτος τὸν ὁποῖον ἐρόνευσεν ὁ K. Fenillee, ἦτο ἐκ τῶν μικροτέρων καὶ τῶν νεωτέρων· διότι ὅλοι οἱ ἄλλοι περιηγηταὶ βεβαιοῦσιν ὅτι εἶδον μεγαλητέρους. Ὁ P. Abbeville καὶ ὁ Laet λέγουσιν ὅτι ὁ μέγας γυψ εἶναι διπλάσιος κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀετοῦ, ὅτι ἔχει τοιαύτην δύναμιν, ὥστε ἀρπάζει καὶ καταδρόχθιζει ἀρνίον ὀλόκληρον, ὅτι καὶ τὰς ἐλάφους αὐτὰς καταβάλλει, καὶ ὅτι καὶ ἄνθρωπον νικᾷ εὐκόλως. Ὑπάρχουσι γυψες, λέγουσιν ὅτε Acosta καὶ ὁ Garcilasso, τῶν ὁποίων αἱ πτέρυγες, ἀνοικταὶ οὖσαι, ἔχουσι δεκαπέντε καὶ δεκάεξ ποδῶν μῆκος ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας τῆς πτέρυγος. ἔχουσι δὲ τὸ ῥάμφος τοσαύτω στερεὴν ὥστε διαπερῶσι τὸ δέρμα δαμάλεως· δύο δὲ τοιαῦτα ὄρνεα δύνανται νὰ φονεύσωσι καὶ νὰ φάγωσι μίαν δάμαλιν. Ἀλλὰ καὶ ἄνθρώπους φονεύουσι καὶ τρώγουσι. Κατ' εὐτυχίαν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἐλάχιστος. Ὁ Desmarchais λέγει ὅτι, καθὰ βεβαιοῦσιν οἱ Ἰνδοὶ τῆς Ἀμερικῆς, οἱ γυψες ἀρπάζουσιν ἐλάφον ἢ καὶ δάμαλιν ὡς ἂν ἦτο λαγῶς.

Οἱ φυσιολόγοι κατέταξαν τὸ τεράστιον τοῦτο ὄρνεον εἰς τὴν κλάσιν τῶν γυψῶν καὶ ὅμως αἱ ἰδιότητές αὐτοῦ παρεμπρόσθουσι μᾶλλον πρὸς τὰς τῶν ἀετῶν. Οἱ δὲ περιηγηταὶ λέγουσιν ὅτι ὁ μέγας γυψ εἶναι τολμηρὸς, ὅτι μόνος ἐπιτίθεται κατ' ἀνθρώπου, ὅτι φονεῖ εὐκόλως παιδίον δέκα ἢ δώδεκα ἐτῶν, ὅτι ἐκλέγει μεταξὺ ἀγέλης προβάτων ὁποῖον θέλει

καὶ ἀναρπάζει αὐτὸ, καὶ ὅτι ἐπίσης ἀρπάζει δορκάδας, ἐλάφους, δαμάλεις καὶ μεγάλους ἰχθύς. Διαιτᾶται ἄρα ὅπως καὶ οἱ ἀετοί, θηρεύων καὶ τρεφόμενος οὐχὶ διὰ πτωμάτων ἀλλὰ διὰ σωματίων ζώντων. Φαίνεται δὲ βέβαιον, ἐξ ὧν ἔχω πληροφοριῶν, ὅτι τὸ ὄρνεον τοῦτο οὐ μόνον εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην εὐρίσκεται, καὶ ὅτι φεύγων τὰ κατωκημένα μένη διαίταται εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρήμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—ο—

Λεξικὸν Ἑλληνο-γαλλικὸν καὶ Γαλλο-Ἑλληνικόν. Συναχθέν μὲν ὑπὸ Σκαρλάτου Α. Βυζαντίου, ἐκδοθὲν δὲ ὑπὸ Ἀνδρέου Κορομηλῆ στερεοτύπως. Κατ' ἔγκρισιν τοῦ ἐπιτῶν Ἐκκλησ. καὶ τῆς Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἱπουργείου. Ἐκδ. Β'. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογράφ. Α. Κορομηλῆ 1856.

Εἰ καὶ τὸ λεξικὸν τοῦτο ἀναγγέλλεται ὡς ἐκδιδόμενον τὸ δεύτερον, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι εἶναι κατὰ πολλὰ διάφορον τοῦ δημοσιευθέντος τὸ 1816 ἔτος, διὰ τε τὰς προσθήκας καὶ τὰς διορθώσεις, προσθήκας δὲ καὶ διορθώσεις γενομένας οὐχὶ ἀπλῶς ἵνα κατασταθῇ ὀγκωδέτερος ὁ τόμος, ἀλλὰ μετὰ μελέτην καὶ συμπαραβολὴν εὐσυνειδήτην τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης. Ἀνοίξαντες τὸ δεύτερον τοῦτο λεξικὸν, ἐρρίψαμεν κατὰ τύχην τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἐν σελ. 504 λέξιν « Χωρισία » καὶ παραβαλόντες αὐτὴν πρὸς τὴν ἐν σελ. 389 τῆς πρώτης ἐκδόσεως ὁμώνυμον, εὗρομεν προσθήκην παροιμίας Ἑλληνικῆς παραβετομένης παροιμία Γαλλικῆ, ἰσοδυνάμω μὲν πρὸς τὴν πρώτην, τῆς ὁποίας ὅμως τὴν ἀναλογίαν δύσκολον νὰ ἀνεύρη τις ἄνευ ἰδιαζούσης γνώσεως καὶ ἐπιστάσεως διὰ τὸ πάντῃ ἄλλοιον τῆς ἐκφράσεως.

Τοιαῦται βελτιώσεις οὐκ ὀλίγαι ἀπαντῶνται ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ ἐκδόσει, μαρτυροῦσαι καὶ τὴν περὶ τὰς δύο γλώσσας ἱκανότητα, καὶ τοὺς μόχθους τοῦ συγγραφέως. (*)

(*) Ὁδῆγόν κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν εἶχεν ὁ συγγραφεὺς τὸ λεξικὸν τοῦ Bescherelle (ἐκδ. 2). Παραπονεῖται δὲ ὅτι, εἰ καὶ περιεκτικώτατον, παραλείπει πολλὰς λέξεις ὡς τὸ *corbeau*, καὶ *encheviller* κλπ. Σημειωτέον ὅμως ὅτι τὸ γαλλικὸν τοῦτο λεξικὸν ἐξεδόθη καὶ δεύτερον πρὸ τριῶν ἡβη ἐτῶν τὸ 1853· καὶ περιλαμβάνει μὲν τὰς λέξεις ἐκαίνας, ἀφημονεῖ δὲ πολλὰς ἄλλας, ὡς τὴν *évangéliste*, καὶ *précleux* καὶ *érupteur*, καὶ *drainage* κλπ. Λυπούμεθα ὅτι ὁ Ἑλληνο-λεξικογράφος δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν δευτέραν ταύτην ἐκδοσιν, ἵνα ἰσοκυρίως καὶ οὐκ ὀλίγον ἄλλον ἀριθμὸν λέξεων ἅς δὲν εὗρομεν ἐν τῷ Γαλλο-Ἑλληνικῷ τμήματι τοῦ λεξικοῦ αὐτοῦ, καὶ λέξεων μάλιστα ἀναγκαίων, ὡς ἡ *désillusionner*, καὶ *avouable*, καὶ *bourgeron*, καὶ *adoloris*, καὶ *renvidet* κλπ. Ἀπορούμεν δὲ πῶς τὴν ἀκριδείαν αὐτοῦ οἴφουγον ἄλλαι τινές